

Deze pagina is overgezet naar een nieuw softwaresysteem en kan in de laatste versie tijdelijk worden bekeken en verder worden bewerkt op:

<https://christipedia.miraheze.org/wiki/Athanasius>

Athanasius (295 - 373 n.C.) was een kerkleraar, die krachtig optrad tegen de Arianen en vasthield aan de Godheid van [Jezus Christus](#). Hij was bisschop van de gemeente te Alexandrië met de bijnaam „Vader der rechtzinnigheid“.

Leven

Athanasius werd geboren eind 3^e eeuw. Hij maakte deel uit van de huishouding van bisschop Alexander van Alexandrië en werd daar als spoedig diaken. Hij vergezelde de bisschop naar het concilie van [Nicea](#) (325) later volgde hij de bisschop op. Na een leven van 45 jaar als bisschop, stierf hij in 373.

Zijn betekenis als theoloog

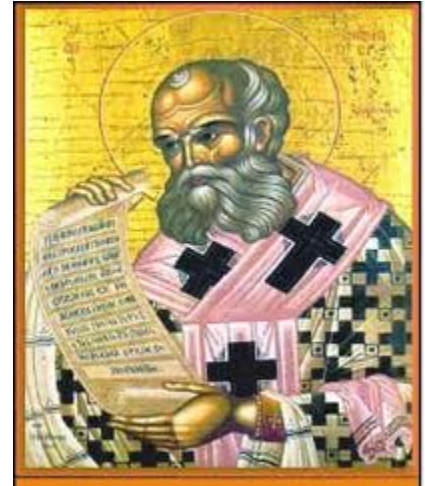
Zijn grootste verdienste was zijn strijd tegen het Arianisme. Hoewel Arius leer op het concilie van Nicea was verworpen, werden deze besluiten niet aanvaard door de meerderheid van de volgelingen van [Origenes](#) in het oosten. De keizer wilde boven alles eenheid in zijn rijk en stond daarom een meer tolerante benadering voor. Athanasius wilde daar niets van weten. Hij zag de Godheid van Christus als de basis van het christelijk geloof, daar kon je niet mee marchanderen. Arius verwierp, onder invloed van de Griekse filosofie en de gnostiek de leer dat Jezus, de zoon van God ook God zelf is. Hij leerde dat Jezus het eerst geschapen schepsel was.

De onverzettelijke houding van Athanasius maakten hem impopulair bij collega-bisschoppen en wereldlijke leiders. Van de 45 jaar waarin hij bisschop was, bracht hij 17 jaar door in ballingschap. Athanasius bleef standvastig, tegen de stroom inzwemmen, hoewel hij zich in later jaren meer flexibel opstelde. Athanasius stelde dat God één in wezen is terwijl Origenes sterker de nadruk legde op de drievoudige verschijning van God. Op het concilie van Alexandrië in 362 werd vastgelegd, dat het hier meer om een woordenstrijd ging, en dat beide opvattingen een deel van de waarheid bevatten en naast elkaar konden blijven bestaan.

De geloofsbelijdenis van de Drie-enigheid en de menswording van van Christus, naar hem **Symbolum Athanasianum** genoemd, mag echter niet aan hem worden toegeschreven.

Geschriften

Athanasius was een vruchtbaar auteur, hij schreef over een groot aantal thema's:

- Werken tegen Arius maakten het grootste deel van zijn pennenvruchten uit. Vooral de perioden dat hij in ballingschap was buitte hij uit. Zijn meest bekende en tevens omvangrijkste werk was: “Oraties tegen de Arianen.”
- Daarnaast schreef hij veel apologetische werken tegen de invloed van het Griekse denken en de verwereldlijking.
- Jaarlijks schreef hij een “Paasbrief” aan de Egyptische kerken. Zijn brief uit 367 is voor ons van groot belang omdat deze een opsomming bevat van nieuwtestamentische boeken die volledig overeen komt met de canon die wij heden ten dage bezitten.
- “Het leven van Antonius” waarin Athanasius een beschrijving geeft van diens leven als eerst bekende monnik. Ook in de tweede en derde eeuw waren er al figuren die zich wijdden aan een ascetisch leven, maar zij bleven nog wel een deel van de samenleving. Toen in de 4^e eeuw de morele standaard van de kerk begon af te glijden, gingen steeds meer toegewijde mensen zich terug trekken uit de samenleving en ontstonden de kloosters. Het boek van Athanasius hielp, vooral in het westen, bij de verspreiding van het kloosterideaal.

Hieronder volgt een kort gedeelte uit zijn *Oraties tegen de Arianen* over de Godheid van Christus.

"Als Hij (het Woord) slechts een schepsel zou zijn geweest, dan zou hij niet aanbeden zijn en dan zou er nooit zo over Hem gesproken zijn als in de bijbel. maar Hij vindt zijn oorsprong in het wezen van die God die aanbeden wordt, van nature zijn Zoon, niet een schepsel. Daarom wordt Hij aanbeden en geloven we dat Hij God is. De zonnestrallen horen echt bij de zon, toch is de zon niet verdeeld of wordt hij minder. Het wezen van de zon is heel en de zonnestrallen zijn perfect en heel. Deze stralen veroorzaken geen afname van het licht van de zon maar ontspringen uit de zon. Zo geloven wij dat de Zoon niet buiten de Vader om bestaat maar zijn oorsprong vindt in de Vader. De Vader blijft geheel, terwijl de afstraling van zijn wezen (Hebr. 1:3) voortkomt uit het onveranderlijke beeld van de Vader."

Athanasius was ook de eerste theoloog, die grote aandacht besteedde aan het wezen van de Heilige Geest. Tot dan toe was er voornamelijk aandacht besteed aan de relatie tussen Vader en Zoon. Onder invloed van een duistere Egyptische sekte “de Tropicici” die van de Geest beweerden dat die door God geschapen was en niet tot de Godheid behoorde, schreef Athanasius voor het eerst theologische gedachten over de drie-eenheid van Vader, Zoon en Geest.

De werken van Athanasius zijn van onschatbare waarde geweest voor de kerk van alle eeuwen.

Bronnen

John Kooy, *Encyclopedie voor iedereen* (Utrecht: W. de Haan, Deventer: Kluwer, 2e druk 1934) s.v. Athanasius. Hieruit is in febr. 2012 enkele regels tekst verwerkt.